

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ กองการเจ้าหน้าที่ กลุ่มสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง โทร./โทรสาร ๐ ๒๕๗๙ ๘๕๑๓

ที่ กษ ๐๙๐๒/ ว ๔๙๔ วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก

เรียน สนก./ผอ.กอง/สถาบัน/สำนัก/ศทส./สวพ. ๑ - ๘/สชช./กตบ./กพร./สนก./กปร./กกย./กวม. และ กศก.

กวม. ส่งคำขอเข้ารับการประเมินบุคคลเพื่อขอประเมินผลงานให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นของ นางสาววิมลรัตน์ คำขำ ตำแหน่งนักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ (ตล.๑๘๖๕) กลุ่มวิจัยและพัฒนา ศวพ.ขอนแก่น สวพ.๓ (ปฏิบัติงานที่ กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ สวม.ขอนแก่น กวม.) ขอเข้ารับการประเมินบุคคลเพื่อประเมินผลงานให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการเกษตรชำนาญการ ตำแหน่งเลขที่และส่วนราชการเดิม ซึ่งกรมฯ ได้เห็นชอบการประเมินบุคคลแล้ว เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ขอประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก ชื่อผลงาน พร้อมเค้าโครงผลงาน และสัดส่วนของผลงาน โดยสามารถดูเค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ) และสัดส่วนของผลงานได้จาก Website ของ กกจ. และหากประสงค์จะทักท้วงโปรดแจ้งที่ กกจ. ภายในเวลา ๓๐ วัน นับแต่วันประกาศ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายปรัชญา วงษา)
ผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่

แบบเสนอเค้าโครงผลงานและข้อเสนอแนวคิดที่เสนอเพื่อขอรับการประเมิน

๑. ผลงาน จำนวนไม่เกิน ๓ เรื่อง (โดยเรียงลำดับความดีเด่นหรือความสำคัญ)

ผลงานลำดับที่ ๑

เรื่อง ทดสอบเทคโนโลยีการผลิตถั่วเหลืองฤดูแล้งจังหวัดหนองบัวลำภู

ทะเบียนวิจัยเลขที่ ๐๑-๑๔-๕๙-๐๓-๐๐-๐๐-๐๔-๕๙

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ) ตุลาคม ๒๕๕๘ – กันยายน ๒๕๖๓

สัดส่วนของผลงาน

รายชื่อ/ตำแหน่ง/สังกัด ผู้ขอประเมิน/ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)	สัดส่วนของ ผลงาน	รับผิดชอบใน ฐานะ
นางสาววิมลรัตน์ คำขำ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มวิจัยและพัฒนา สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติงานที่ กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช	๙๐	หัวหน้าการทดลอง
นางสาวรพีพร ศรีสถิตย์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ (นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ) สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น	๕	ผู้ร่วมการทดลอง
นางสาวพรทิพย์ แพงจันทร์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ (นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ) สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัด สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น	๕	ผู้ร่วมการทดลอง

เค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ)

การทดสอบเทคโนโลยีการผลิตถั่วเหลืองจังหวัดหนองบัวลำภู ดำเนินการทดสอบ ๕ ปี (๒๕๕๙-๒๕๖๓) ทดสอบในแปลงเกษตรกรในสภาพหลังนา (ฤดูแล้ง) ที่ บ้านนาโหมง ตำบลบ้านโคก อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภู มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการในปีที่๑-ปีที่๓ จำนวน ๑๒ ราย และขยายผลการทดสอบในปีที่ ๔ และปีที่ ๕ มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเพิ่มขึ้นเป็น ๒๐ ราย โดยเปรียบเทียบ ๒ กรรมวิธี คือ กรรมวิธีทดสอบตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร เปรียบเทียบกับกรรมวิธีเกษตรกร ที่ใช้วิธีการเดิมของเกษตรกร ผลการทดสอบทั้ง ๔ ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๒ พบว่า กรรมวิธีทดสอบมีผลผลิตเฉลี่ย ๔๐๗ ๔๔๕ ๔๙๒ และ ๓๓๖ กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ ส่วน กรรมวิธีเกษตรกรมีผลผลิตเฉลี่ย ๓๒๗ ๓๙๓ ๔๒๔ และ ๒๗๔ กิโลกรัมต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยผลผลิตพบว่ากรรมวิธีทดสอบมีผลผลิตเฉลี่ยสูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์ ด้านต้นทุนการผลิต รายได้ผลตอบแทน ทั้ง ๔ ปี (๒๕๕๙-๒๕๖๒) พบว่า กรรมวิธีทดสอบ มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๒,๙๐๐ ๓,๓๖๑ ๓,๗๙๒ และ ๓,๓๑๒ บาทต่อไร่ ตามลำดับ มีรายได้จากการผลิตเฉลี่ย ๖,๑๓๖ ๘,๔๕๗ ๙,๒๘๔ และ ๖,๒๒๓ บาทต่อไร่ ตามลำดับ มีผลตอบแทนเฉลี่ย ๓,๔๓๕ ๕,๐๙๖ ๕,๔๙๔ และ ๒,๙๑๐ บาทต่อไร่ ตามลำดับ ส่วนกรรมวิธีเกษตรกร มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๓,๐๙๐ ๓,๓๙๗ ๔,๐๖๒ และ ๓,๕๗๖ บาทต่อไร่ ตามลำดับ มีรายได้จากการผลิตเฉลี่ย ๔,๙๒๖ ๗,๔๘๒ ๗,๙๘๘ และ ๕,๐๗๑ บาทต่อไร่ ตามลำดับ มีผลต่อผลตอบแทนเฉลี่ย ๑,๘๓๖ ๔,๐๘๕ ๓,๙๒๖ และ ๒,๙๑๐ บาทต่อไร่ ตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนรายได้ต่อการลงทุน (BCR) พบว่า กรรมวิธีทดสอบ มีค่า BCR ๒.๑ ๒.๕ ๒.๕ และ ๑.๙ สูงกว่ากรรมวิธีเกษตรกร ที่มีค่า BCR ๑.๕ ๒.๒ ๒.๐ และ ๑.๔ ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากรรมวิธีทดสอบให้ผลกำไรที่ดีกว่ากรรมวิธีเกษตรกร เพราะเป็นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิต ซึ่งทั้งสองกรรมวิธีมีความคุ้มค่าสามารถลงทุนได้ และในปีที่ ๕ (๒๕๖๓) ดำเนินการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตถั่วเหลืองในพื้นที่ จังหวัดหนองบัวลำภู โดยประชุมกลุ่มเกษตรกร สรุบบทเรียนร่วมกับเกษตรกร วางแผนการจัดทำแปลงต้นแบบร่วมกับเกษตรกรจำนวน ๒๐ ราย จากการจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตถั่วเหลืองโดยใช้เทคโนโลยีที่ได้ผลจากการทดสอบ คือ พันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ อัตรา ๒๐ กิโลกรัมต่อไร่ คลุกเมล็ดด้วยไรโซเบียมก่อนปลูก อัตรา ๒๐๐ กรัมต่อถั่วเหลือง ๑๕ กิโลกรัม ใช้สารเคมีป้องกันกำจัดวัชพืช การใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงหนอนเจาะลำต้น การใช้ปุ๋ยสูตร ๑๒-๒๔-๑๒ อัตรา ๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ พบว่า ด้านองค์ประกอบผลผลิต ถั่วเหลือง มีน้ำหนัก ๑๐๐ เมล็ดเฉลี่ย ๑๖.๒๒ กรัม จำนวนฝักเฉลี่ย ๒๕.๙ ฝักต่อต้น จำนวนต้นเฉลี่ย ๗๒,๙๐๕ ต้นต่อไร่ มีผลผลิตเฉลี่ย ๓๔๖ กิโลกรัมต่อไร่ ส่วนข้อมูลทางเศรษฐศาสตร์การผลิตถั่วเหลืองในแปลงต้นแบบพบว่า มีต้นทุนการผลิตเฉลี่ย ๓,๔๘๖ บาทต่อไร่ มีผลตอบแทนเฉลี่ย ๓,๐๙๔ บาทต่อไร่ และมีค่า BCR เฉลี่ย ๑.๙ ถือว่ามีกำไร และคุ้มค่าต่อการลงทุน ดังนั้นชุดเทคโนโลยีนี้จึงเหมาะสมกับพื้นที่หนองบัวลำภู

ผลงานลำดับที่ ๒

เรื่อง ผลของวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยเครื่องเกี่ยวมัดต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าวเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ ของเกษตรกร เครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์จังหวัดอุดรธานี

ทะเบียนวิจัยเลขที่ ๐๓-๖๔-๖๓-๐๑-๐๑-๐๐-๐๒-๖๓

ระยะเวลาดำเนินการ (เดือน ปี พ.ศ. ที่ดำเนินการ) ตุลาคม ๒๕๖๒ - กันยายน ๒๕๖๔

สัดส่วนของผลงาน

รายชื่อ/ตำแหน่ง/สังกัด ผู้ขอประเมิน/ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)	สัดส่วน ของผลงาน	รับผิดชอบในฐานะ
นางสาววิมลรัตน์ คำขำ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ กลุ่มวิจัยและพัฒนา สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติงานที่ กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช	๘๕	หัวหน้าการทดลอง
นายสิทธิพงศ์ ศรีสว่างวงศ์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์ (นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ) สังกัด ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติงานที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช	๕	ผู้ร่วมการทดลอง
นายเอกภาพ ป่านภูมิ ตำแหน่ง วิศวกรการเกษตรชำนาญการ สังกัด กลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยเกษตรวิศวกรรมขอนแก่น จังหวัด ขอนแก่น สถาบันวิจัยเกษตรวิศวกรรม	๕	ผู้ร่วมการทดลอง
นางเปรมจิตต์ ถิ่นคำ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ สังกัด กลุ่มบริการวิชาการ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติงานที่ กลุ่มวิจัย ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช	๕	ผู้ร่วมการทดลอง

เค้าโครงผลงาน (บทคัดย่อ)

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบและพัฒนาการใช้เครื่องเกี่ยวนวดที่เหมาะสมกับการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ข้าวเหลือง ดำเนินการวิจัย ๒ ขั้นตอน ขั้นตอนที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ ดำเนินการเก็บเกี่ยว ๓ กรรมวิธี คือ กรรมวิธีที่ ๑ เก็บเกี่ยวด้วยแรงงานคนและนวดด้วยเครื่องนวดข้าวเหลืองที่ความเร็วรอบ ๔๐๐ รอบต่อนาที กรรมวิธีที่ ๒ การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดข้าวเหลืองที่ความเร็วรอบลูกนวด ๓๙๕ รอบต่อนาที และกรรมวิธีที่ ๓ เก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดข้าวเหลืองที่ความเร็วรอบลูกนวดน้อยกว่า ๓๙๕ รอบต่อนาที (๓๓๐ รอบต่อนาที) โดยเก็บเกี่ยวผลผลิตระยะฝักแก่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ร้อยละ ๙๕ (R๘) พบว่าทั้ง ๓ กรรมวิธี มีความชื้นของเมล็ดขณะเกี่ยวนวด ไม่แตกต่างกัน กรรมวิธีที่ ๒ การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดข้าวเหลืองที่ความเร็วรอบลูกนวด ๓๙๕ รอบต่อนาที มีเปอร์เซ็นต์การแตกร้า (๙.๓๐%) ต่ำกว่า กรรมวิธีที่ ๑ และกรรมวิธีที่ ๓ แต่มีเปอร์เซ็นต์การสูญเสีย (๕.๒๘%) สูงกว่า กรรมวิธีที่ ๑ และกรรมวิธีที่ ๓ ด้านคุณภาพเมล็ดพันธุ์หลังการเกี่ยวนวด พบว่ากรรมวิธีที่ ๒ การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดที่ความเร็วรอบลูกนวด ๓๙๕ รอบต่อนาที มีเปอร์เซ็นต์ความงอก (๙๔%) สูงกว่า กรรมวิธีที่ ๑ และ ๓ หลังจากปรับปรุงสภาพเมล็ดพันธุ์ได้นำมาตรวจสอบคุณภาพ พบว่ากรรมวิธีที่ ๒ เก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดความเร็วรอบลูกนวด ๓๙๕ รอบต่อนาที มีความงอกเฉลี่ย ๙๖% สูงกว่าทุกกรรมวิธี ด้านความสามารถในการทำงานของเครื่องเกี่ยวนวดข้าวเหลือง พบว่า การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดความเร็วรอบลูกนวด ๓๙๕ รอบต่อนาที สามารถเก็บเกี่ยวข้าวเหลืองได้ ๒.๓๖ ไร่ต่อชั่วโมง ซึ่งสามารถเก็บเกี่ยวได้มากกว่าการเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดข้าวเหลืองที่ความเร็วรอบลูกนวดน้อยกว่า ๓๙๕ รอบต่อนาที (๓๓๐ รอบต่อนาที) ดังนั้น การเก็บเกี่ยวข้าวเหลืองด้วยเครื่องเกี่ยวนวดที่ความเร็วรอบ ลูกนวด ๓๙๕ รอบต่อนาทีมีประสิทธิภาพมากกว่าวิธีการเก็บเกี่ยวข้าวเหลืองด้วยแรงงานคนและนวดด้วย เครื่องนวด และเก็บเกี่ยวข้าวเหลืองด้วยเครื่องเกี่ยวนวดที่ความเร็วรอบลูกนวดน้อยกว่า ๓๙๕ รอบต่อนาที การเก็บเกี่ยวด้วยเครื่องเกี่ยวนวดโดยขับเคลื่อนความเร็วรอบลูกนวด ๓๙๕ รอบต่อนาที จึงเป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยวข้าวเหลืองเพื่อผลิตเมล็ดพันธุ์ และทดแทนการใช้แรงงานในการเก็บเกี่ยวได้ และขั้นตอนที่ ๒ ปี ๒๕๖๔ นำผลการทดลองจากขั้นตอนที่ ๑ โดยใช้เครื่องเกี่ยวนวด ขับเคลื่อนด้วยความเร็วระดับ Low ที่ความเร็วรอบลูกนวด ๓๙๕ รอบต่อนาที มาทดสอบการเกี่ยวนวดข้าวเหลืองในแปลงผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวเหลืองในฤดูแล้ง ซึ่งมีอุณหภูมิขณะเก็บเกี่ยวเฉลี่ย ๓๐.๖ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ย ๖๘.๖% และมีความชื้นของเมล็ดขณะเกี่ยวนวดเฉลี่ย ๑๔.๘% พบว่า การสูญเสียหลังเกี่ยวนวด ๕.๙๖% เมล็ดแตกร้า ๑๐.๔% และมีความชื้นของเมล็ดขณะเกี่ยวนวดเฉลี่ย ๑๔.๘% ด้านคุณภาพเมล็ดพันธุ์หลังเก็บเกี่ยว มีความงอกเฉลี่ย ๗๙% (มาตรฐานความงอกขั้นพันธุ์จำหน่าย $\geq ๖๕\%$) เมื่อวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (BCR) มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนกับมูลค่าปัจจุบันกับค่าใช้จ่ายตลอดฤดูปลูกถือว่าคุ้มทุน ถ้าเปรียบเทียบเฉพาะค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวผลผลิตถือว่าวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยเครื่องเกี่ยวนวดสามารถลดค่าใช้จ่ายในการเก็บเกี่ยวได้ถึง ๕๓.๘% ลดปัญหาการขาดแคลนแรงงาน และลดระยะเวลาในการเก็บเกี่ยวเมื่อเปรียบเทียบกับ การเก็บเกี่ยวข้าวเหลืองด้วยแรงงานคนและนวดด้วยเครื่องนวดข้าวเหลือง ดังนั้นปัจจัยที่มีผลต่อรายได้คือปริมาณผลผลิต ต้นทุนในการเก็บเกี่ยว และราคาขายผลผลิต เมื่อประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรต่อการใช้เครื่องเกี่ยวนวดข้าวเหลือง เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการใช้เครื่องเกี่ยวนวดในระดับ พอใจมาก เนื่องจากสามารถลดปัญหาการขาดแคลนด้านแรงงานได้ สะดวกรวดเร็ว ลดความเสี่ยงจากความเสียหายที่อาจเกิดจากภัยธรรมชาติได้

๒. ข้อเสนอแนวคิด จำนวน ๑ เรื่อง

เรื่อง การพัฒนาเกษตรกรสู่เครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชนอย่างยั่งยืน

๓. ชื่อผลงานเผยแพร่ (ถ้ามี)

๑. ทดสอบเทคโนโลยีการผลิตถั่วเหลืองฤดูแล้งจังหวัดหนองบัวลำภู

๒. ผลของวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยเครื่องเกี่ยวขนาดต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ ของเกษตรกรเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์จังหวัดอุดรธานี (นำเสนอภาคบรรยาย)

๓. ผลของวิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตด้วยเครื่องเกี่ยวขนาดต่อคุณภาพเมล็ดพันธุ์ถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ ๖๐ ของเกษตรกรเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์จังหวัดอุดรธานี (นำเสนอภาคโปสเตอร์)

๔. ชื่อเอกสารวิชาการ (ถ้ามี)

เรื่อง -

แบบการเสนอข้อเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน

ชื่อผู้ขอประเมิน นางสาววิมลรัตน์ คำขำ ตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ (ตำแหน่งเลขที่ ๑๘๖๕) สังกัด กลุ่มวิจัยและพัฒนา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น (ปฏิบัติงานที่ กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช) กรมวิชาการเกษตร

ขอประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง นักวิชาการเกษตรชำนาญการ (ตำแหน่งเลขที่ ๑๘๖๕) สังกัด กลุ่มวิจัยและพัฒนา ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๓ จังหวัดขอนแก่น (ปฏิบัติงานที่ กลุ่มผลิตเมล็ดพันธุ์ ศูนย์วิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืชขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น กองวิจัยพัฒนาเมล็ดพันธุ์พืช) กรมวิชาการเกษตร

๑. เรื่อง การพัฒนาเกษตรกรเครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างความเข้มแข็งในระดับชุมชนอย่างยั่งยืน

๒. หลักการและเหตุผล

ถั่วลิสง เป็นพืชอาหารที่มีความสำคัญต่อคนไทยและเศรษฐกิจของประเทศ เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมแปรรูป เป็นพืชที่มีการใช้ประโยชน์ในทุกขั้นตอนของห่วงโซ่อาหาร มีส่วนช่วยส่งเสริมความมั่นคงทางอาหารภายในประเทศ สามารถปลูกได้ตลอดปี ตลาดมีความต้องการสูง การเพาะปลูกถั่วลิสงมีแนวโน้มลดลงในขณะที่มีความต้องการเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณถั่วลิสงที่ผลิตได้ไม่เพียงพอสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร และการใช้บริโภคในครัวเรือน ทำให้ประเทศไทยต้องพึ่งพาการนำเข้าถั่วลิสงจากต่างประเทศ โดยปริมาณเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์จำหน่ายที่ผลิตได้สามารถรองรับความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงได้เพียงร้อยละ ๑.๔๘ ปัญหาที่สำคัญในการผลิตถั่วลิสงในประเทศ คือ การขาดแคลนพันธุ์ดีและเมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพเหมาะสมแก่การเพาะปลูก ขาดเทคโนโลยีในการผลิตที่จะช่วยเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต ขาดแคลนแรงงานในการเก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้เกษตรกรหันไปปลูกพืชอื่น ส่งผลทำให้พื้นที่ปลูกถั่วลิสงลดลง และปริมาณถั่วลิสงที่ผลิตสำหรับใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร การใช้บริโภคในครัวเรือน และผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้

ดังนั้นเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงควรมีการพัฒนากระบวนการผลิตถั่วลิสง ปรับปรุงวิธีการปลูก ปฏิบัติดูแลรักษาให้เหมาะสมกับสภาพ และเงื่อนไขแต่ละท้องถิ่น เพราะแต่ละท้องถิ่นมีปัญหาและเงื่อนไขไม่เหมือนกัน ทั้งในด้านกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจและสังคม เราควรจะพัฒนาเทคโนโลยีต้นแบบ (prototype) เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ง่าย เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุนในการผลิตและสร้างความรู้ความเข้าใจในการผลิตให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรมีเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงคุณภาพดีไว้ในฤดูถัดไป และสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงไว้ใช้เอง จำหน่ายให้แก่เกษตรกรผู้สนใจ ลดปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี และมีเมล็ดพันธุ์เพียงพอกับความต้องการใช้ภายในประเทศต่อไป

๓. บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

จากนโยบายภาครัฐที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย อายุเก็บเกี่ยวสั้น สามารถปลูกได้ตลอดปี และตลาดมีความต้องการสูง ซึ่งถั่วลิสงถือเป็นอีกพืชหนึ่งที่มีศักยภาพและมีความเหมาะสมในการผลิต เนื่องจากสามารถบริโภคทั้งแบบฝักสดหรือถั่วลิสงต้ม แบบเมล็ดแห้งสำหรับแปรรูป และเป็นเมล็ดพันธุ์ ปริมาณที่ผลิตได้มีไม่มากพอสำหรับความต้องการใช้ จึงต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อมิให้เกิดภาวะขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ ดังนั้นแนวทางแก้ไขการผลิตถั่วลิสงให้เพียงพอต่อความต้องการ สำหรับบริโภคและผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ จำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ เทคโนโลยีด้านต่างๆในกระบวนการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงที่ได้จากงานวิจัย เช่น เทคโนโลยีด้านพันธุ์ การปลูกและดูแลรักษา การใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้ปุ๋ยและการให้น้ำ การใช้เครื่องจักรกล

การเกษตร เช่น เครื่องปลูก เครื่องชุดฝัก เครื่องปลิดฝัก เครื่องกะเทาะ มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ให้เกษตรกรสามารถผลิตถั่วลิสง เพิ่มมูลค่าของผลผลิตโดยการพัฒนากระบวนการผลิตให้สามารถผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ดีได้มาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์ และทำให้ผลผลิตถั่วลิสงเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานการแปรรูป ทำให้ได้เทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเฉพาะพื้นที่ในแต่ละภูมิภาค สร้างกลุ่มเกษตรกรให้สามารถผลิตถั่วลิสงได้และพัฒนาไปสู่การผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์และขยายเครือข่ายผู้ผลิตไปยังภูมิภาคต่างๆ โดยการนำเทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสง และการผลิตเมล็ดพันธุ์ ตลอดจนเครื่องจักรกลการเกษตรไปถ่ายทอด และปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้มีเกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรที่สามารถผลิตถั่วลิสงและเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเพิ่มมากขึ้นครอบคลุมทุกภูมิภาค เกิดการขยายตัวของพื้นที่ปลูกถั่วลิสง ทำให้มีเมล็ดพันธุ์ดีใช้เพิ่มขึ้นและเพียงพอกับความต้องการของเกษตรกร แต่ด้วยมีข้อจำกัดเนื่องจากเกษตรกรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิตซึ่งมีขั้นตอนและกระบวนการผลิตที่ต่างกันระหว่างการผลิตถั่วลิสง (Grain) และการผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง (Seed) ขาดเทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสง ทำให้ได้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ คุณภาพของผลผลิตค่อนข้างต่ำ มีต้นทุนการผลิตต่อไร่สูง ซึ่งการสร้างและพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรสู่เครือข่ายผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสงเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้ผลิตถั่วลิสง (Grain) และผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง (Seed) ที่มีคุณภาพตามมาตรฐานขั้นพันธุ์ และสนับสนุนให้เกษตรกร ภาครัฐ และภาคเอกชน มีเมล็ดพันธุ์ดีใช้เพาะปลูกในฤดูกาลผลิตต่อไป

๔. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑. เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการผลิต และเทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสงและเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการและเหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่
๒. ได้เทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสงเฉพาะพื้นที่
๓. ได้กลุ่มเกษตรกรที่สามารถผลิตถั่วลิสง (Grain) และผลิตเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง (Seed) เพิ่มมากขึ้นและขยายเครือข่ายผู้ผลิตถั่วลิสงครอบคลุมทุกภูมิภาค
๔. ได้ผลผลิตถั่วลิสงเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานการแปรรูปและได้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ดีได้มาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์

๕. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๑. เทคโนโลยีการผลิตถั่วลิสงเฉพาะพื้นที่
๒. ได้ผลผลิตถั่วลิสงเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพตรงตามมาตรฐานการแปรรูปและได้ผลผลิตเมล็ดพันธุ์ที่ดีได้มาตรฐานคุณภาพเมล็ดพันธุ์
๓. ได้กลุ่มเกษตรกรที่สามารถผลิตถั่วลิสง (Grain) และสามารถพัฒนาผลิตเป็นเมล็ดพันธุ์ถั่วลิสง (Seed) เพิ่มมากขึ้นและขยายเครือข่ายผู้ผลิตถั่วลิสงครอบคลุมทุกภูมิภาค

(ลงชื่อ)

(นางสาววิมลรัตน์ คำขำ)

ผู้ขอประเมิน
(วันที่) ๙ / มิถุนายน / ๒๕๖๗